

Begäran om utlåtande om Finlands utkast till restaureringsplan

Inledning

Myndighetsversionen av utkastet till restaureringsplan på remiss Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet begär utlåtanden om utkastet till Finlands nationella restaureringsplan.

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram fullgör Finland genom sin naturpolitik internationella åtaganden. Regeringen tryggar bevarandet av naturkapitalet som en del av en ansvarsfull ekonomisk politik och strävar efter att stoppa förlusten av biologisk mångfald. Regeringen ställer upp de nationella målen så att de kan samordnas med samhällets övriga behov. I enlighet med principerna för hållbar utveckling ska hänsyn alltid tas även till konsekvenserna för social och ekonomisk verksamhet vid tryggandet av den biologiska mångfalden.

Landsbygden, jordbruket och skogen i Finland tryggar medborgarnas välfärd och hör till samhällets grundpelare. Enligt regeringsprogrammet fortsätter man med ett skogsbruk som samordnar hållbarhetens olika dimensioner och som beaktar människor, ekonomin och miljön i takt med att samhället utvecklas. Åtgärder för att förbättra den biologiska mångfalden är en del av ett hållbart skogsbruk. Man ser till att det finns en konkurrenskraftig och för skogsägarna incitamentsfrämjande verksamhetsmiljö inom skogssektorn. Användningen av skogarna begränsas inte. Skyddet av skogarna ska basera sig på markägarnas frivillighet.

Torvåkrar används även framöver för att säkerställa försörjningsberedskapen och livsmedelssäkerheten. Livsmedelsproduktionen är jordbrukets viktigaste uppgift och grunden för försörjningsberedskapen, vilket också ska återspeglas i inriktningen av jordbruksstöden. Torvåkarnas potential för utsläppsminskningar utnyttjas som en del av kostnadseffektiva åtgärder utan att äventyra självförsörjningen inom livsmedelsproduktionen eller försämra jordbrukets lönsamhet.

Nationell restaureringsplanEuropaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur offentliggjordes den 29 juli 2024 och trädde i kraft den 18 augusti 2024. Förordning om restaurering av natur genomför EU:s strategi för biologisk mångfald och bidrar till att hejda förlusten av biologisk mångfald.

För genomförandet av förordningen ska en nationell restaureringsplan utarbetas och nödvändiga förstudier och konsekvensbedömningar genomföras för att fastställa de restaureringsåtgärder som behövs för att uppnå de restaureringsmål som anges i artiklarna 4–13 i förordningen och för att bidra till uppnåendet av unionens övergripande mål, med beaktande av senaste vetenskapliga rön. I restaureringsplanen ska man identifiera synergier

med bland annat begränsning av och anpassning till klimatförändringar och med genomförandet av befintlig anknyttande lagstiftning. I planen ska man också identifiera incitament som är motstridiga med tanke på målen för förordningen.

Den nationella restaureringsplanen är en färdplan för genomförandet av EU:s förordningen om restaurering av natur. Planens första utkast ska lämnas till Europeiska kommissionen senast den 1 september i en särskilt utarbetad mall. I planen fastställs med vilka metoder förordningens mål ska uppnås fram till 2030, 2040 och 2050. Planen är en strategisk helhet som preciseras stegvis och som ger medlemsstaterna handlingsutrymme att välja de mest kostnadseffektiva lösningarna som är lämpliga med hänsyn till nationella förhållanden.

Den plan som lämnas in till kommissionen är alltså det första utkastet till den nationella restaureringsplanen. På basis av detta inleds diskussioner med Europeiska kommissionen om planens mål, åtgärder och finansiering. Planen kommer att uppdateras ytterligare, bland annat utifrån kommissionens respons, innan den slutliga versionen lämnas till kommissionen senast i september 2027, det vill säga i början av nästa regeringsperiod.

Tolkningen och avgränsningarna av livsmiljötyper i skogar fastställs på basis av de riktlinjer som utarbetas under beredningsskedet, innan utkastet till restaureringsplanen lämnas till kommissionen.

Att uppnå de mål som är viktiga för Finland förutsätter förhandlingar med kommissionen, bland annat om användningen av nationella flexibiliteter, arealer och tolkningar samt om finansieringen av frivilligt skydd.

Regeringens och riksdagens rollUtarbetandet av den nationella restaureringsplanen i Finland ansvarar statsrådet för, under ledning av miljöministeriet. Riksdagen ansvarar i sin tur för den parlamentariska uppföljningen samt för eventuella lagändringar som behövs. Beslut om genomförandet av restaureringsplanen fattas alltid av den sittande regeringen och riksdagen. Den offentliga finansieringen av genomförandet anpassas i enlighet med den statsbudget som riksdagen årligen beslutar om.

Den nuvarande och den kommande regeringen fattar beslut om planens mål och åtgärder särskilt fram till år 2030. Själva genomförandet av förordningen fortsätter till 2050, men målen för åren 2040 och 2050 är i detta skede endast vägledande och preciseras i samband med att planen uppdateras åren 2032 och 2042.

Frivillighet och egendomsskyddFinland har slagit fast att genomförandet av den nationella restaureringsplanen ska vara frivilligt för privata markägare och att de kan få ersättning för skydd eller stöd för restaureringsåtgärder, till exempel genom METSO- och Helmi-programmen. Förordningen har inga direkta konsekvenser för enskilda personers egendomsskydd. Planen medför inte i sig några bindande beslut för privata personer eller åtgärder som direkt riktar sig mot deras egendom.

Den nationella restaureringsplanen påverkar således inte privata markägares rättigheter eller skyldigheter. Enligt 15 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. De indikativa kartor som avses i artikel 15.3 a i restaureringsförordningen och som ingår i den nationella restaureringsplanen utpekar inte restaureringsåtgärder på markområden i privat ägo. Dessutom konstateras i grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 45/2026 rd) att enbart en bestämmelse som den föreslagna 13 a § i naturvårdslagen inte kan utsträckas till att gälla enskildas egendom.

Riksdagen beslutar om den nationella finansieringen av genomförandet av

restaureringsförordningen. Kostnadseffekterna av genomförandet av restaureringsförordningen beror på hur livsmiljötyperna definieras, vilka åtgärder och metoder som väljs för respektive livsmiljötyp samt hur omfattande restaureringsbehoven och restaureringsåtgärderna fastställs. Utsikterna för statsfinanserna är mycket strikta och det är inte möjligt att öka den statliga finansieringen jämfört med den nuvarande nivån. Det är realistiskt att bedöma att statens möjligheter att finansiera frivilliga naturvårdsåtgärder för närvarande i stor utsträckning begränsas till nivån för de nuvarande METSO- och Helmi-programmen.

Därför måste den nationella restaureringsplanen basera sig på kostnadseffektiva, tydligt avgränsade och samhällsekonomiskt hållbara lösningar.

Om kommissionen förutsätter mer ambitiösa åtgärder än vad som nationellt är ekonomiskt möjligt att genomföra, måste finansieringen ordnas via EU. Finland har konsekvent framhållit att genomförandet av förordningen inte får bli oskäligt kostsamt för medlemsstaterna, och att EU ska bidra till finansieringen om det kräver omfattande åtgärder. Under den kommande EU-finansieringsperioden är Finlands mål att utnyttja EU-finansiering för restaurering.

Sturgruppens ramar för utarbetandet av planen Styrgruppen, där alla regeringspartier var representerade, fastställde i början av arbetet ramarna för utarbetandet av restaureringsplanen. Ramarna betonar kostnadseffektiva, mångfunktionella och rättvisa åtgärder som samtidigt kan stärka den biologiska mångfalden, stödja näringarnas verksamhetsförutsättningar och trygga medborgarnas grundläggande rättigheter. Ramarna presenteras i sin helhet nedan:

1. *Naturvärden och konkurrenskraft i centrum för Finlands plan*

- Åtgärder för att nå planens mål, urvalet av åtgärdsområden och deras prioritering beslutas av medlemsstaterna
- Frivilliga åtgärder utgör en central del av verktygslådan. Befintliga erfarenheter och styrmedel för att förbättra naturens tillstånd utnyttjas (METSO, Helmi, Nousu, Ahti, Sotka, naturvårdspraxis inom skogsbruket, förvaltningsplaner för vattenvården och havsmiljön)
- De flexibiliteter som förordningen tillåter utnyttjas på bästa möjliga sätt för Finland
- I första hand eftersträvas mångfunktionella åtgärder som samtidigt bidrar till att uppnå flera mål, och synergier med klimatarbetet identifieras. Till exempel kan ett område användas ekonomiskt samtidigt som naturens tillstånd förbättras
- Åtgärder som genomförs i skyddsområden och på statens marker prioriteras i genomförandets inledande skede
- Vid planeringen av restaureringsåtgärder beaktas på ett balanserat sätt även behoven av hållbart nyttjande av naturresurser, livsmedelsproduktion, näringsverksamhet, samhällsstrukturens utveckling samt annan markanvändning i enlighet med restaureringsförordningen
- I planen samordnas restaureringsmål, effekter för näringarna och konkurrenskraften hos finländska företag

2. *Planen utarbetas i enlighet med förordningen och dessa principer, i samarbete*

- Beredningen sker öppet och i samarbete mellan olika ministerier
- Vid utarbetandet av planen granskas olika alternativ med beaktande av direkta och indirekta kostnader, försörjningsberedskap och självförsörjning
- Den politiska beredningen kopplas till processen via styrgruppen och ministerarbetsgruppen för ren energi, miljö och försörjningsberedskap. Dessa ramar styr utarbetandet av restaureringsplanen. De slutliga valen fastställs genom politiskt

beslutsfattande

- Vid fastställandet av gynnsamma referensarealer (FRA) för naturtyper används i regel naturtypernas arealer år 1995 som referensvärde. Temagrupperna kan föreslå andra referensvärden per naturtyp för godkännande av styrgruppen
- Naturtypernas gynnsamma referensarealer och behovet av restaurering bedöms i temagrupperna som expertarbete och med utgångspunkt i all tillgänglig forsknings-, uppföljnings- och inventeringsdata
- Tolkningen av definitionerna för omfattande och/eller mest betydande skogliga direktivnaturtyper granskas och förtydligas utanför Natura-nätverket med utgångspunkt i EU:s ursprungliga definitioner
- Definitionerna och resultaten från rapporteringen enligt habitat- och fågeldirektiven kan inte direkt ligga till grund för restaureringsmålen i den nationella planen
- I restaureringsplanen beaktas samhälleliga mål i bred omfattning
- Beredningen prioriteras genom att man nu fokuserar på den del av restaureringsplanen som sträcker sig till 2030, medan delen fram till 2050 utarbetas på en mer strategisk nivå
- Dialog förs med Europeiska kommissionen samt med andra medlemsstater

3. De planerade åtgärderna är rättvisa och deras konsekvenser har bedömts

- Det säkerställs att de åtgärder som väljs är godtagbara och rättvisa
- Olika synsätt samordnas genom brett deltagande
- Man säkerställer att medborgarnas grundläggande rättigheter tillgodoses
- Som ett kontinuerligt arbete bedöms:
 - o Miljömässiga, ekonomiska och övriga konsekvenser av den nationella restaureringsplanen
 - o Konsekvenserna av de planerade åtgärderna för olika sektors verksamhetsmiljö och konkurrenskraft på ett mångsidigt sätt
- De planerade åtgärdernas samhällsekonomiska, regionalekonomiska och landsbygdsrelaterade konsekvenser bedöms

4. Användningen av offentlig finansiering är kostnadseffektiv, resultatinriktad och möjliggör nya finansieringsformer

- För att uppnå målen väljs de mest kostnadseffektiva åtgärderna bland befintliga och nya verktyg
- Kostnadseffekterna minimeras: omfattningen av och resurserna för befintliga åtgärder strävas efter att ökas på ett kostnadseffektivt sätt
- Man agerar aktivt för att få hem EU-finansiering till genomförandet av restaureringsplanen
- Genomförandet av planen förutsätter:
 - o Kostnadseffektivitet i användningen av offentlig finansiering
 - o Att mångsidiga finansieringslösningar, inklusive privat finansiering, söks för att säkerställa genomförandet
- Man ser till att planen är genomförbar med de medel och resurser som vid varje tidpunkt står till buds
- Genomförandet av den nationella restaureringsplanen med offentlig finansiering anpassas i enlighet med den statsbudget som riksdagen årligen beslutar om

Utöver styrgruppens ramar har riksdagens miljöutskott i sitt betänkande (MiUB 11/2026 rd) konstaterat att vid utarbetandet av den nationella färdplanen för genomförande enligt förordningen om restaurering av natur tolkas handboken för tolkning av naturtyper (Interpretation Manual of European Union Habitats) i EU:s habitatdirektiv (92/43/EEG) utifrån

maximal nationell flexibilitet så att de samhällsekonomiska konsekvenserna minimeras och definitionerna avgränsas så tydligt att de sporrar till frivilligt arbete för biologisk mångfald. Vid den fortsatta beredningen beaktas riktlinjerna i riksdagens miljöutskotts betänkande.

Beredningsprocessen och material som sänds på remissFör beredningen av restaureringsplanen inleddes ett projekt för perioden 11 november 2024–31 augusti 2026. Projektet har en styrgrupp, en projektgrupp och fem temaarbetsgrupper som är indelade enligt artiklarna i förordningen om restaurering. Styrgruppens uppgift är att behandla de viktigaste riktlinjerna och övervaka framstegen i arbetet samt säkerställa restaureringsplanens politiska relevans och koherens. Projektgruppen hade till uppgift att utifrån temagruppernas arbete sammanställa ett förslag till en nationell restaureringsplan. Projektgruppen styrde utarbetandet av utredningarna och samordnar temagruppernas arbete och de berörda parternas delaktighet samt projektkommunikationen.

Under projektets gång hördes många intressentgrupper. Under beredningen ordnades sammanlagt cirka 30 evenemang med närmare 6 000 deltagare. Miljöministeriet ordnade 2025 en medborgarpanel i syfte att samla in medborgarnas synpunkter på hur naturens tillstånd kan förbättras och förmedla synpunkterna vidare till beslutsfattarna. Förhandlingar om innehållet i restaureringsplanen fördes med Sametinget i enlighet med 9 § i sametingslagen den 11 maj 2026.

Det material som sänds på remiss består av detta remissbrev och den bifogade sammanställningen av utkastet till plan.

Bakgrund

Svarsanvisningar för mottagare

Vem som helst kan lämna ett utlåtande.

Vänligen lämna utlåtandena i första hand genom att svara på begäran om utlåtande på utlaatande.fi. Anvisningar för att använda och registrera sig i tjänsten finns på utlaatande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar (användarstöd: [lausuntopalvelu.om\(at\)gov.fi](mailto:lausuntopalvelu.om(at)gov.fi)). Ministerierna ombeds också att spara det utlåtande som de lämnat via utlaatande.fi i ärendehanteringssystemet VAHVA (ärendenummer VN/25123/2024). Om det inte är möjligt att använda utlaatande.fi kan utlåtandena sändas till ministeriets registrators-kontor per e-post på adressen: kirjaamo.ym@gov.fi eller per post till adressen: Ympäristöministeriö, PL 35, 00023 Valtioneuvosto. I de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret ber vi er ange ärendenumret [VN/25123/2024]. Dessutom ber vi att de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret skickas till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom privatpersoners e-postadresser.

Alla utlåtanden är i regel offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (ym.fi/hankesivu?tunnus=YM055:00/2024). Ett utlåtande som lämnats in av en privatperson

publiceras dock på projektsidorna endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i ett foljebrev till utlåtandet. Alla utlåtanden som lämnats via utlåtande.fi, också utlåtanden från privatpersoner, är automatiskt tillgängliga för alla på utlåtande.fi. Ministeriet publicerar inte de utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret på utlåtande.fi.

Utlåtandena ska inte innehålla onödiga personuppgifter. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat in till registratorskontoret inte publiceras på webben, kan alla ta del av det vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Vänligen lämna utlåtandet senast den 27 augusti.

Beredare

Ytterligare information ges av: specialsakkunnig Outi Ala-Honkola, outi.ala-honkola@gov.fi, tel. 029 525 0341 på plats fram till den 3 juli och 27.7.-7.8. och från och med 17.8. och miljöråd Mikko Kuusinen, mikko.kuusinen@gov.fi, tel. 029 5250 144 på plats från och med 27.7.

Länkar:

<https://ym.fi/ennallistamisasetus>

Bilagor:

1.7.26 Ennallistamissuunnitelman yhteenveto.pdf

1.7.26 Sammanfattning av utkastet till restaureringsplan.pdf

Sändlista:

Aalto yliopisto
Baltic Sea Action Group
Bioenergia ry
Birdlife
Destia oy
Elinkeinoelämän keskusliitto
Elintarviketeollisuusliitto
Elokapina
Energiateollisuus
Espoo
Etelä-Karjala liitto
Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus
Etelä-pohjanmaan liitto

Etelä-Savon maakuntaliitto
Etä metsänomistajien liitto
Finsilva
Forssa
Geologian tutkimuskeskus
Greenpeace
Hamina
Hanken
Hanko
Heinola
Helsingin yliopisto
Helsinki
Hiilipörssi Oy
Hyvinkää
Hämeen liitto
Hämeenlinna
Iisalmi
Ilmastopaneeli
Ilmatieteen laitos
Imatra
Itä-Suomen elinvoimakeskus
Itä-Suomen yliopisto
Joensuu
John Nurmisen säätiö
Jyväskylä
Jyväskylän yliopisto
Järvenpää
Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Kaarina
Kainuun liitto
Kaivosteollisuus ry
Kajaani
Kalatalouden keskusliitto
Kangasala
Kankaanpää
Karkkila
Kauniainen
Kemi
kemianteollisuus ry
Kempele
Kerava
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen elinvoimakeskus
Keski-Suomen liitto
Kestävyyspaneeli
Kirkkonummi
Kokkola
Koltien kyläkokous
Koneen säätiö
Koneyrittäjät ry
Kotka

Kouvola
Kuntaliitto
Kuopio
Kuusamo
Kymenlaakson liitto
Lahti
Lapin elinvoimakeskus
Lapin liitto
Lapin yliopisto
Lappeenranta
Lapua
Lempäälä
Lieksa
Lohijoki
Lohja
Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Lumimuutos osuuskunta
Luomuliitto
Luomus
Luonnonelvytys Oy
Luonnonlaidunlihan tuottajat ry
Luonnonperintösäätiö
Luonnonvarakeskus
Luonto-Liitto ry
Luontopaneeli
Lupa- ja valvontavirasto
LUT-yliopisto
Maan ystävät
Maanomistajainliitto
Meidän metsämme -liike
Metsäbiotalouden tiedepaneeli
Metsähallitus
Metsäteollisuus ry
Mikkeli
MTK
Muurame
Naantali
Natur och Miljö rf
Nokia
Nuorisoala ry
Nuorisovaltuustojen liitto ry
Nuorten luonto- ja ilmasto-ryhmä NUOLI
Nurmijärvi
OM
Oulu
Oulun yliopisto
Paimio
Paliskuntain yhdistys
Perinnemaisemayhdistys
Pietarsaari
Pirkkala

PLM
Pohjanmaan elinvoimakeskus
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
Pori
Porvoo
ProAgria
Puolustusvoimat, pääesikunta
Päijät-Hämeen liitto
Pääkaupunkiseudun metsänomistajat
Raahe
Raasepori
Raisio
Rajavartiolaitos
Rakennusteollisuus ry
Rauma
Riihimäki
Rovaniemi
Ruokavirasto
Saamelainen ilmastoneuvosto
Saamelaiskäräjät
Saamelaispaliskunnat ry
Sahateollisuus ry
Salaojajyhdistys
Salo
Satakuntaliitto
Savonlinna
Seinäjoki
Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Sitra
SLC
Suomen Latu ry
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen metsäkeskus
Suomen metsästäjäliitto
Suomen partiolaiset
Suomen riistakeskus
Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto
Suomen vesistö säätiö
Suomen ympäristökeskus
Taideyliopisto
Tampere
Tampereen korkeakouluyhteisö
Tapio Oy
TEM
Tenon kalatalousalue
Tornator
Tornio

Turku
Turun yliopisto
Tuusula
Ulvila
UPM Metsä
Uudenmaan elinvoimakeskus
Uudenmaanliitto
Uusikaupunki
Vaasa
Vaasan yliopisto
Valkeakoski
Vantaa
Varkaus
Varsinais-Suomen liitto
Vesilaitosyhdistys
Villilohi ry
VM
VNK
WWF
Ylivieska
Ylöjärvi
Åbo Akademi
Ålands landskapsregeringen

Utlåtande av remissinstanssen

Allmänna kommentarer om utkastet till restaureringsplan

Kommentarer om målen för att förbättra livsmiljötypernas och arternas tillstånd (svar på målen i artikel 4)/ material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 3)

Kommentarer om målen för restaurering av marina ekosystem (uppfyllande av målen i artikel 5)/ material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 2–3)

Kommentarer som gäller fastställande av urbana ekosystemområden/ material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 3)

Kommentarer om målen för restaurering av naturliga konnektiviteten hos vattendrag (uppfyllande av målen i artikel 9)/ material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 3)

Kommentarer om målen för restaurering av populationer av pollinatörer / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 3)

Kommentarer om valet av jordbruksindikatorer och definitionen av torvmark / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 3)

Kommentarer om valet av skogsindikatorer/ material : sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 3)

Kommentarer om genomförande och flexibel tillämpning av icke-försämringsskyldigheten. material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 6). Fullgörandet av icke-försämringsskyldigheten bereds i ett eget lagstiftningsarbetsgrupp <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=YM022:00/2025>. Det ordnas en separat remissbehandling om detta.

Kommentarer om åtgärdsutkast

Kommentarer om åtgärder med särskild fokus på målen för livsmiljötyperna och arterna (artikel 4) samt naturliga konnektiviteten hos vattendrag (artikel 9) / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 4)

Kommentarer om åtgärder med särskild fokus på restaurering av marina och akvatiska ekosystem (artikel 4 och 5) / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 4)

Kommentarer om åtgärder med särskild fokus på restaurering av urbana ekosystem / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 4)

Kommentarer om åtgärder med särskild fokus på restaurering av populationer av pollinatörer och jordbruksekosystem (artiklarna 10 och 11) / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 4)

Kommentarer om åtgärder med särskild fokus på restaurering av skogsekosystem (artikel 12 och 4) / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 4)

Kommentarer om åtgärder som krävs för att fylla kunskapsluckor och fullgöra övervakningsskyldigheter / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 4)

Kommentarer om åtgärder som stöder breddandet av finansieringsbasen / material: sammanfattning till restaureringsplan (kapitel 5)

Haaranen Tarja
Ympäristöministeriö

Ala-Honkola Outi
Ympäristöministeriö